

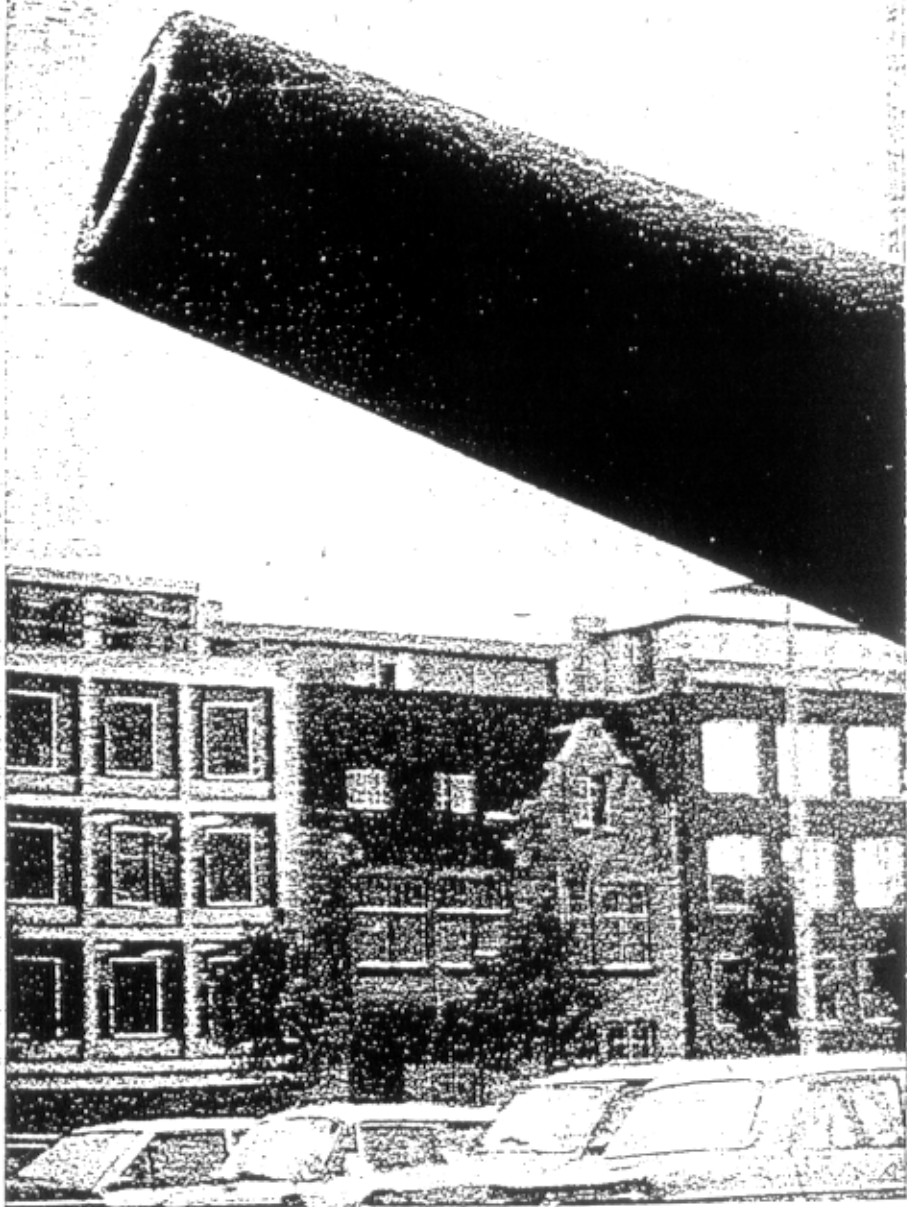
HET MANNETJE VAN DE RADIO

Honderdduizenden jongens verslonden na de oorlog de spannende boeken van Willy van der Heide. Later ontdekten zij met een schok wie hij was: fascist, Uilenspiegel, illusionist, politiek warhoofd. Zijn doortrapte pro-Duitse geheime zender bracht in 1944 de geallieerden in grote verwarring. Thans schrijft hij stukjes in sexbladen. Het laatste deel van het Waterman-dossier

Op grond van een rechterlijke uitspraak mocht W. H. M. van de Hout, alias Willem W. Waterman, alias de jongensboekenschrijver Willy van der Heide tot 1965 geen journalistiek werk meer verrichten. Maar celstraf wegens het heulen met de vijand heeft hij nooit gekregen. Hoewel hij dit laatste zonneklaar deed. Dat hij een nationaal-socialist was, staat ook vast. Niemand wist eigenlijk precies in welke mate hij fout was. De Duitsers niet, de NSB'ers niet, zijn naoorlogse rechters niet. De meeste ingewijden beschouwen zijn dikke verhalen over contacten met de Britse Geheime Dienst en de Israëlische inlichtingendienst echter als bluf. De heer A. J. van der Leeuw van Oorlogsdocumentatie: „Ik heb de bewijzen nooit onder ogen gehad. Ik ben alleen betrokken geweest bij zijn persuitsluiting.“

Nadat het satirische weekblad *De Gil* roemloos aan zijn einde was gekomen, nam Willem Waterman de draad van zijn kolderieke journalistiek weer op in de *Radio-Gil Club*. Hij draaide jazz-platen, grapte over negermuziek, maar bleef tussen de regels door nazipropaganda spuien. Tijdens de Slag om Arnhem werkte hij mee aan de zender *Mary of Arnhem*, waarvan de uitzendingen de bedoeling hadden verwarring te stichten in het geallieerde kamp. Dit lukte bovenverwachting. „Men relayeerde gewoon de BBC-uitzendingen en op een uitgeknipt ogenblik schakelde men de nieuwslezer uit en gaf in voortreffelijk Engels eigen nieuws ertussen.“ (Radio Hilversum 1940-1945-Dick Verkiijk).

De inhoud was niet propagandistisch en leek

HET MANNETJE VAN DE RADIO

zelfs uit onverdachte bron te komen. Dappere krijgsdaden van Engelsen werden echter aan Amerikanen toegeschreven en omgekeerd, waardoor tussen de geallieerden onderling grote stampij ontstond. Willem gebruikte hiervoor geallieerde krijgsgevangenen, die in de waan werden gelaten voor de goede zaak te werken.

Gedurende de laatste maanden van de oorlog opereerde er vanuit het Gooi ook een zogenaamd illegale zender die gecodeerde berichten doorgaf. Deze codes waren de Duitsers door verraad in handen gevallen. Ze sloegen er een grote slag mee, nadat ze een gecodeerde oproep hadden laten uitgaan aan alle Gooise illegalen om op een bepaald tijdstip in café Sport aanwezig te zijn, bekend verzamelpunt voor ondergrondse activiteiten. Vele illegalen gaven gehoor aan de oproep en werden prompt door de Gestapo ingerekend. Volgens de op dit punt zeer deskundige journalist Dick Verkijk is het „zeker dat ook hierbij Willem W. Waterman een bedenkelijke rol heeft gespeeld“.

„Is dat waar, Willem? vroeg ik.

WWW: „Ik heb daar niets mee te maken gehad. Wil je dat horen?“

„Dan heb je Verkijk zeker wel aangeklaagd wegen smaad?“

WWW: „Nee, ik heb hem wel verteld: Dick, als je denkt dat je met dat boek van je inderdaad een tijdbom onder Hilversum kunt leggen, dan vergis je je deerlijk. Iedereen dekt iedereen, alle archieven zijn gesloten. We leven in de tijd van de grote stilte.“

Ken je die slagzin nog? „Hallo, hallo! Wie stinkt daar zo. Het mannetje van de radio.“

Na de bevrijding werd Willem W. Waterman gearresteerd op beschuldiging van landverraad en collaboratie met de vijand. Het zou drie jaar duren voordat de Nederlandse regering besloot hem te ontslaan van rechtsvervolgning en hem vrij te laten. Hij mocht gedurende vijftien jaar geen journalistiek werk meer verrichten. Hij zat ook geruime tijd in het interneringskamp Fort Blauwkapel in Utrecht, waar de intellectuele kern van de NSB en hoge SD'ers waren opgesloten. De bewakers sloegen hem vaak om zijn oren en zeiden dan: „Wie zei er dat je in deze tijd niet lachen kon?“

In 1947, terwijl hij vergeefs op zijn berechting wachtte, ontmoette Willem Waterman in de Scheveningsche strafgevangenis de legendarische dr. F. Weinreb, de superintelligente joodse econoom-filosoof. In de oorlog begon deze het zogenaamde *Weinreb-Spiel*, waardoor hij kans zag honderden joden uit handen van de Duitsers te redden. Na de oorlog werd Weinreb beschuldigd van zwendel, verraad en in 1948 hiervoor in hoger beroep veroordeeld tot 6 jaar gevangenisstraf. In 1968 kreeg hij een straf van 8 maanden wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde en „schennis van de eerbaarheid“. Het zal wel nooit helemaal duidelijk worden wie Weinreb werkelijk is geweest: de sex-maniak en duivelse intrigant of de „zondebok, die moest boeten voor de fouten en het te kort-schieten van talloze niet-joden“.

Een heel sterk gerucht wilde ik in elk geval graag bij Willem Waterman verifiëren, namelijk dat hij in de strafgevangenis samen met Weinreb heeft gewerkt aan financiële transacties met geblokkeerde dollars.

WWW: „Kerels zoals ik werden betaald om na de oorlog hun bek dicht te houden en niet om te smoezen. Dus ik noem geen namen. Dat van die geblokkeerde dollars is waar. In de gevangenis zat een meneer Huppeldepup. Die kreeg enkele mensen van het Beheersinstituut op bezoek. Zo, meneer Huppeldepup, zeiden ze, we hebben ontdekt dat u nog een kwartmiljoen dollar op de bank in Amerika hebt staan. Daar is intussen een jaar of zeven rente op bijgeschreven. Dus, wilt u dit formulier even tekenen, zodat dat bedrag op

Willem met zijn zwijgzame hond. „Omringd door lafaards en kleine knoeiers ben ik gedoemd te leven. Nog even

de deviezenrekening van de Nederlandse Bank kan worden overgeboekt? Nou, daar voelde meneer Huppeldepup natuurlijk niets voor. Ik kreeg een idee. Amerikaanse banken hebben de gloeiende pest aan staatsinmenging.

Ik schreef dus een brief, voorzien van de bekende Amerikaanse standaardkreten. Ik deelde mee dat de bezitter van bankrekening zoveel tijdelijk in arrest zat, maar dat hij nu geprest werd om dit bezit over te dragen aan de Staat der Nederlanden, afdeling Vijandelijk Vermogen. Ik schreef dat dit een duidelijk geval van *State Blackmail* was en dat ze meneer Huppeldepup waarschijnlijk zo sterk onder druk zouden zetten, dat ie op den duur de machtiging wel zou tekenen. Maar, schreef ik, dat zou hij dan doen met een handtekening die afweek van het origineel. Zodat hun verzoek werd de machtiging met deze handtekening terzijde te leggen. Onmiddellijk kwam er een brief terug dat ze op geen enkele manier aan *State Blackmail* zouden meewerken. Meneer Huppeldepup plaatste toen die rare handtekening onder de machtiging, maar inmiddels hadden we het gehele bedrag met zijn echte handtekening op een Zwitserse bank overgeboekt. We besnikten toen over z'n anderhalf miljoen gulden aan zwart geld. Waarschijnlijk heeft Weinreb toen gedacht: Die Waterman, dat is een bruikbaar mannetje.“

„Welke transactie heb je voor Weinreb geregeld?“

WWW: „Ik regelde niets voor hem. Ik heb al-

leen enkele malen voor koerier gespeeld. Dat gebeurde heel ingewikkeld, met handtekeningen, machtigingen en verklaringen die de Zwitserse bank ertoe moesten brengen zwarte dollars wit te maken. Weinreb was van dat soort transacties op de hoogte en liet mij daarvoor een bepaalde rol spelen. Toen al die berichten over Weinreb verschenen, heb ik op verzoek van bepaalde kringen een tip van de sluier opgelicht. Hij bent de enige die een eind aan dat geul kan maken, zeiden ze. Dat heb ik gedaan. Hoor jij nog iets over Weinreb?“

Bob Evers-serie

„Na mijn gevangenisperiode kon het me allemaal niks meer verdommen. Ik heb een ouwe Duitse kruiser gekocht en ben naar de Kager Plassen gevaren. Aan boord van de „Maja“ ben ik aan de *Bob Evers*-serie begonnen. Toen het eerste manuscript klaar was, zeiden de meeste gerenommeerde uitgeverijen: Zo schrijf je geen jongensboeken, Waterman! Stenvert en Zoon in Meppel stapte er wel in. Ik weet nog hoe dat ging. Ik lag in Scheveningen op het strand met een stel mooie meiden en vrienden. Zuipen, dollen, lachen, weet je wel. Ineens klinkt door de luidspreker van de strandpolitie: „Er is hier iemand, die Willy van der Heide wil spreken!“ In die politiebent zat de uitgever. Hij wilde meteen een contract tekenen. Hij had een fles Citroënjenever meegenomen om me eventueel om te jullen. Kun

wen was buiten alle proporties. In een dronken bui vertelde hij me eens in het bezit te zijn van een collectie vrouwelijk schaamhaar. Ze zou te zien zijn in een kleine vitrine en ieder plukje zou voorzien zijn van een klein strikje.

WWW: „Niks, maar dan ook niets wil ik meer met Pruis te maken hebben. Hij verkoopt zijn moeder voor één cent. Hij is nog laffer dan ver-schaald bier. Wat je als vrienden deed en be-praatte, dat ging hij achteraf publiceren.”

Sexverhalen

Tijdens ons tweede vraaggesprek was WWW broodnuchter en gaf hij me op verzoek een op-somming van zijn huidige bezigheden: hij legt de laatste hand aan: *Bob Evers* nr. 34 en nr. 35, aan een boek *Waar gebeurde verhalen uit de 50-er ja-ren*, aan de Nederlandse editie van het porno-grafische werkje *The House of Pain*, aan een bloemlezing van intelligente en humoristische pornografie met een voorwoord van Gerrit Kom-rij, aan het voorleesboek *Avonturen van Wouter-tje Wipneus* en aan *Waar gebeurde mirakels en voorvallen, die niemand verklaren kan*. Voorts schrijft hij regelmatig hoofdartikelen voor het sexblad „Candy” („Is Rinus Michels sex-psi-chiater?”) en is hij dr. P. G. van der Woude, seksuoloog voor het Vlaamse pornoblad *Cash*.

Verder zag ik, toen wij enkele dagen tevoren naar een Haags volkscafé wandelden een bordje op zijn huisdeur: *W. H. M. van den Hout, pree-dviseur voor psychiatrie*.

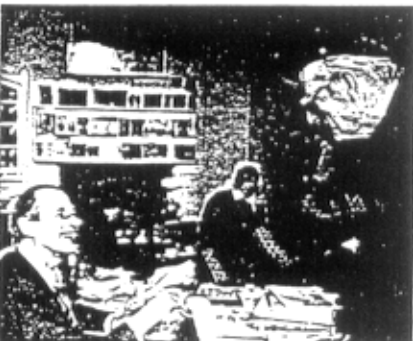
In het Haagse bierhuis beliep zijn stem reeds na de eerste consumptie de nodige decibels en werd hij door de andere gasten die hem kenne-lijk vaker meemaakten en die aan de bar broeie-rig hun borreltjes stonden te bewaken, met de nek aangezien. Eenmaal bulderde hij: „Garçon, nog een dubbele jonge met Cola en een pakje si-garetten op rekening van *Panorama*.”

Omdat ie dacht dat de fotograaf zou meeko-men had ie een zwart fascistennemd aantetrok-ken. Aan het tafeltje voor het raam zong hij enke-le regels uit een fascistisch strijdlied. Ik meen me te herinneren dat de hymne „De Mars op Rome” heette. Toen ik hem ten afscheid de hand had gedrukt, schreeuwde hij op maximale sterkte: „Omringd door lafaards en kleine knoelers ben ik gedoomd te leven. Nog even volhouden en al mijn vijanden zijn overleden.”

„Dag Willem,” zei ik.
„Dag Bob Evers, Dag Arie Roos”, dacht ik, „julie interesseren me niet meer.”

Enkele dagen later belde hij me een aantal ma-len achtereen op teikens vanuit een ander Am-sterdams café. Hij zei: „Ik ben ontvoerd door een stel leuke meiden. Ik weet niet waarheen ze me brengen.”

Wil je vooral vermelden dat ik altijd omhoog gevallen ben? Mijn leven lang ben ik noodlottig omhoog gevallen.” Ik beloofde hem dit prompt. ●

Willem met uitgever: contract voor Bob Evers.

volhouden en al mijn vijanden zijn overleden.”

je nagaan. Affijn, die boeken gingen lopen als de hei. Het was alsmaar Kassa-Ping, Kassa-Ping.

Het enige wat ik vergat was belasting betalen. Elke keer als er zo'n grote brief kwam, dan borg ik hem weg in de Doos met Vervelende Stukken. Op een dag zat ik in *De Bontekoe* op het Kaage-land. Zegt de ober: Willem, je uitgever aan de telefoon. Nou, ik had belastingbeslag op alles. De ramp was compleet. Ik hoefde nergens oot con-tant te betalen. In al die kroegen niet. Af en toe ging ik wat honderdjes halen bij de uitgeverij. Die verdeelde ik dan over een aantal adressen waar ik altijd terecht kon.

Ik nam toen een paar ingrijpende beslissingen: 1. ophouden met feesten. 2. proberen een regeling te treffen. 3. in de haven van Amsterdam gaan werken. Alleen punt 2 heb ik verwezenlijkt. Ha, ha, ha... Maar rijk ben ik niet geworden van die serie. Ik heb nooit een cent gehad, ook nu nog niet.”

In de roerige revolutionaire jaren zestig (hu-welijk van prinses Beatrix, het Provo-verschijnsel, seksuele revolutie) werd Willem W. Waterman politiek ineens weer actief. Er viel weer in troebel water te vissen. Zo haalde hij meteen de voorpagina's toen hij bij burgemees-ter van Hail des nachts de ramen had ingegooid uit protest tegen het ontslag van hoofdcommis-sans van der Molen.

Ook leidde hi in deze tijd een nieuwe geestes-richting: die van het Animalisme. (Uit de doe-stellingen: het animalisme leert dwingend dat

het menselijk dier verstandig genoeg behoort te zijn om op korte termijn paal en perk te stellen aan het dom en misdadig bijfoxken van kinderen zonder te denken aan de consequenties voor ons nageslacht.)

Willem Waterman werd ook de boezemvriend van de anti-rookmagiër Robert Jasper Grootveld. Deze befaamde Amsterdamse extremist had de *Tailienaeck*-boeken van WWW gespeid en de in-houd ervan ingedronken. Toen de twee randfigu-ren elkaar voor het eerst ontmoetten, zei Groot-veld: „Hoewel ik je een klote-padvinder vind, heb ik van jou de revolutie geleerd.” Waarom vond Grootveld *Tailienaeck* zo goed? Vooral wegens de idealistische, homoachtige verhouding tussen de hoofdfiguren, de generaal en zijn schrijvende vriend F. ter Heyde.

Volgens een andere vroegere Willem Water-man-vriend, thans diens gezworen vijand, de Amsterdamse decadentefotograaf Ab Pruis, is WWW een meester in het insinueren, maar is hij ook „fundamenteel laf”, omdat hij zaken waarbij hijzelf gevaar kan lopen altijd op een slinkse manier door anderen laat uitvoeren. Op zijn beurt noemt Willem Waterman Ab Pruis een „rat”; een titel die de op Napoleon gelijkende kwabbige lichtprenter naar zijn mening vooral verdient, sedert deze in zijn roddeboek *Het Stinkdier* een uitvoerig overzicht verstrekke van Watermans seksuele uitpattingen in het Am-sterdamsse wereldje. Een citaat daaruit: *De verzamelwoede van Willem voor reeksen vrou-*